

עמלי התורה

איגוד קהילות האברכים בארה"ק
בנשיאות מורנו הגאון הגדול רבי שלמה ידידיה זעפראני שליט"א

דיני שמיטת כספים ופרוזבול

שלהי שנת השמיטה תשפ"ב

פסקי מרן גאב"ד 'כתר תורה'

הגאון הגדול רבי שלמה ידידיה זעפראני שליט"א

נשיא 'איגוד עמלי התורה' בארה"ק

א. כתב הרמב"ם ״מצות עשה להשמיט את המלווה בשביעית שנא׳ ״מקץ שבע שנים תעשה שמיטה, וזה דבר השמיטה שמוט כל בעל משה ידו אשר ישה ברעהו״ וכו׳, ולכן אין למלוה לתבוע חוב שיש לחברו שעברה עליו שנת השמיטה, ואם תובע עובר בלאו שנא׳ ״לא יגוש את רעהו״.

ב. מדא׳ו שמיטת כספים נוהגת רק בזמן שהיה יובל נוהג, כדאמר׳ בגמ׳ וזה דבר השמיטה שמוט, בזמן שאתה משמט קרקעות אתה משמט כספים, ובזמן שאין אתה משמט קרקעות אין אתה משמט כספים. ובזמן הזה שאין היובל נוהג¹ אין שמיטת כספים נוהגת מן התורה.

ג. נחלקו הראשונים האם שמיטת כספים נוהגת בזמנינו², ולהלכה כתב הרמב"ם

א. ההלכות וההערות היו למראה עיניו של רבינו ונתן הסכמתו לפרסומם. להערות והארות ניתן לפנות למייל: y0548473243@gmail.com.

ב. רמב"ם (שמיטה ויובל פ"ט ה"א).

ג. שהרי יובל נוהג רק כאשר כל ישראל נמצאים בארץ ויושבים בה, שנא׳ ״וקראתם דרוור לכל יושביה״, ובעוונותינו אין כיום כל ישראל יושבים בה.

ד. מצינו בזה ג' דעות בראשונים:

א. דעת הראב"ד (גיטין לז.) שאין שמיטת כספים נוהגת בזמן הזה אף מדרבנן מחמת שאין היובל נוהג, ורק בימי רבה ורב אשי נהגו בזה ממידת חסידות, וכן הביא הר"ן שיטה זו (גיטין לז. על הרי"ף), ובשו"ת הרא"ש (כלל עז סי' ב) הביא שהיו לו דין ודברים עם טובי העיר שנהגו לא להשמיט וא"א לבטל מנהגם, והוי כאילו התנה על מנת שלא תשמטני בשביעית.

ששמיטת כספים נוהגת אף בזמן הזה מדרבנן, כדי שלא תשתכח תורת שמיטת כספים מישראל^ה.

ד. שמיטת כספים משמטת בסוף שנת השמיטה [היינו ליל ר"ה של מוצאי השמיטה] שנא' "מקץ שבע שנים תעשה שמיטה" וכן נאמר לגבי פרשת הקהל "מקץ שבע שנים במועד שנת השמיטה בחג הסוכות", וכמו שפרשת הקהל אינה אלא בסופה ה"ה שמיטת כספים, ועל כן זמן כתיבת הפרוזבול הוא בסוף שנת השמיטה^ו, ויש שנהגו להחמיר ולכתוב פרוזבול בתחילת שנת השמיטה^ז.

ה. שביעית משמטת כל חוב שהוא, בין מלוה ע"פ בין מלוה בשטר בין שיש בו אחריות ובין שאין בו אחריות^ח, אולם אם השאיל כלים ועברה עליהם השנה השביעית, אין נשמטים מאחר שאינם ניתנים להוצאה, ולא דמי להלוואה.

ו. ידועים דברי הגרי"ח שדרש ברבים שטוב שתלווה אישה לחברתה בערב ר"ה כיכר אחד או שניים, ואחר ר"ה שתבוא לפרוע לה את הכיכר תאמר לה 'משמטת אני', ומקיימת בזה מצות שמיטה^ט.

ב. דעת בעל העיטור (ח"א פרוזבול דף עה ע"ד) ששביעית בזה"ז היא מדאורייתא וממילא שמיטת כספים נוהגת לרבנן מן התורה כמבואר בגמ' (גיטין נג:), ואילו לרבי נוהגת מדרבנן. ג. דעת הרמב"ם (שמיטה ויובל פ"ט ה"ב) והרשב"א (גיטין לז.) ששמיטת כספים נוהגת בזה"ז מדרבנן.

ה. רמב"ם (שמיטה ויובל פ"ט ה"ב), וכ"פ השו"ע (ח"מ סי' סז סע' א) ששמיטת כספים נוהגת בכל מקום ואף בחו"ל, ולא כהרמ"א שכתב להליץ זכות לנוהגים כשיטת הראב"ד שבזה"ז אין שמיטת כספים נוהגת כלל, ואף אם נימא שנוהגת היינו דווקא במקומות הסמוכים לא"י כדכתב בתרוה"ד (סי' דש), ובב"ח כבר השיב על דברי הרמ"א שאין לדבריו כל עיקר עי"ש.

ו. ערכין (כת: ו) וכ"פ הרמב"ם (שמיטה ויובל פ"ט ה"ד) והשו"ע (ח"מ סי' סז סע' ל).
ז. מחמת שחששו לדברי הרא"ש (גיטין פ"ד סי' יח) שהביא דברי התוספתא שכותבים פרוזבול בערב ר"ה של שמיטה מחמת שהלאו של "לא יגוש" חל כבר בתחילת השמיטה, ומ"מ כבר דחה בעה"ט (הובא בבי"י) דבריו וכתב שנזדמנה לו גירסא משובשת, וכן הכריע הבי"י (ח"מ סי' סז) עפ"י מורו מהר"י בירב. וכן מורה מורנו הגרש"י זעפראני שליט"א שמאז ומעולם לא שמענו שהיה המנהג להחמיר לכתוב פרוזבול בתחילת השמיטה, ומ"מ הרוצה לחוש ולהחמיר כדעת הרא"ש תע"ב ויבוא לביה"ד ויעשה לעצמו, אך זוהי הנהגה ליחידים ולא הוראה לרבים כפסק השו"ע והרמב"ם.

ח. שביעית (פ"י מ"א), רמב"ם (שמיטה ויובל פ"ט ה"ו) וכ"פ הטוש"ע (ח"מ סי' סז סע' ב).
ט. בא"ח (ש"א פר' כי תבוא) ושם כתב שאף הנהיג הזכרים בדבר שאחר שכתבו הפרוזבול בערב ר"ה יליו אחד לחברו גרוש אחד או יותר, ועל סכום זה לא חל הפרוזבול כיון שהלווה אחר זמן כתיבת הפרוזבול, ואחר ר"ה כשיביא לו חברו המעות לפרעו יאמר לו 'משמט אני' ולא יקבל

ז. הלל הזקן, אחר שראה שהעשירים היו נמנעים מלהלוות לעניים בשנת השמיטה מחמת שחששו שהשביעית תשמט את חובם ויפסידו את כספם, תיקן פרוזבול שלא ישמט את חובם וממילא לא יחששו להלוות לאחיהם העניים, וכתב הרמב"ם שתקנה זו מועילה רק בזה"ז שהשמיטה היא מדרבנן.

ח. נחלקו הראשונים האם הצריכו בי"ד חשוב בשביל כתיבת ומסירת פרוזבול או שמא בכל בי"ד סגי^א, ומנהג בני ספרד כהכרעת השו"ע שבעי"ב בי"ד חשוב שיש ג' בקיאים היודעים דיני שמיטה ופרוזבול והמחום עליהם רבים בעיה, אולם מנהג בני אשכנז כהכרעת הרמ"א שסגי בכל בי"ד לכתוב פרוזבול^ב.

ונפק"מ בדבר היא, ספרדי שעושה פרוזבול כמנהג בני אשכנז בבי"ד רגיל ולא מומחה, יש לדון האם נשמטו חובותיו ולא הועיל לו הפרוזבול מחמת שלא אומרים קים לי נגד מרן^ג, או שמא מחמת שיש הרבה ראשונים שס"ל כהרא"ש מהני הפרוזבול שעשה. וכן ה"ה איפכא, באשכנזי הרוצה לגבות חובו מספרדי, האם הספרדי יכול לטעון לו שלשיטתו אין יכול לגבות חובו מחמת

המעות, וירווחו מצות השמטת כספים.

י. שביעית (פ"י מ"ג), רמב"ם (שמיטה ויובל פ"ט ה"ז). ודלא כהראב"ד שם שפליג עליו וס"ל שהלכה כר"א והפקר בית דין הפקר ולכן נוהג בכל זמן. ובכס"מ ביאר שיסוד מחל' נובע ממחל' רש"י ותוס' בסוגיין (גיטין לו.) דרש"י ס"ל שר"א פליג על אביי וס"ל שהלל תיקן פרוזבול גם כששביעית נוהגת מהתורה, דהפקר בי"ד הפקר, אולם תוס' ס"ל שר"א בא לפרש מדוע חז"ל תיקנו ששביעית תשמט בזמן הזה והיינו מחמת שהפקר בי"ד הפקר, אך גם הוא מודה לאביי שתקנת הלל היא כרבי ששביעית בזמן הזה היא דרבנן.

יא. כן דעת ר"ת (הובא ברא"ש גיטין פ"ד סי' יג) שמתחילה ס"ל לא לכתוב פרוזבול מחמת שאין בי"ד מומחים כר' אמי וכו' אסי, ולאחר מכן חזר בו וכתב הוא בעצמו פרוזבול שכן בעי"ב בי"ד החשוב שבדור כמו שמצינו לרבנן דר' אשי שהו מסרי מיליהו להדדי, וכתב הרא"ש שממשמעות דברי ר"ת חשיב כולו רבנן מתוך בי רב אשי בי"ד מומחין משום דרב אשי היה גדול הדור, אולם הרא"ש בסיום דבריו חלק על דברי ר"ת וכתב שמשמע דהני אמוראי בתראי לית להו הא דשמואל דאמר לא כתבינן פרוזבול אלא בבי דינא דסורא או בבי דינא דנהרדעא, וכן מדויק בר"ף שלא הביא דברי שמואל אלא הא דרבנן דבי רב אשי שמסרי מיליהו להדדי, וכן נמשך אחריו הטור (ח"מ סי' סז) שכתב שבזה"ז כותבים פרוזבול בכל בית דין ואין הלכה כשמואל שחייב לכתוב רק בבי"ד של מומחים שבדור. ומבואר שר"ת ס"ל שאין מחלוקת בין מימרת שמואל שבעי"ב לעשות בי"ד חשוב שאלימי לאפקועי ממונא כר' אמו ור' אסי, לבין רבנן דבי ר' אשי שהו מסרי מיליהו אהדדי, שאף הם היו בי"ד חשוב, ואילו הרא"ש ס"ל שהו מחל' בין מימרת שמואל לרבנן דבי ר' אשי, והלכה כרבנן שאין צריך בי"ד חשוב שבדור.

יב. שו"ע (סי' סז סע' יח) וברמ"א שם.

יג. כמבואר בברכ"י (ח"מ סי' כה ס"ק כז).

שהאשכנזי עשה את הפרוזבול אצל ג' הדיוטות^ט.

ט. ישנה מחל' ראשונים האם הצריכו מסירת פרוזבול בפני דיני ביה"ד או שסגי שימסור ויכתוב הפרוזבול בפני עדים^י, ולהלכה המנהג שמוסרים הפרוזבול בפני העדים ואין צריך להופיע בפני הדיינים^י, ומ"מ לכתחילה לצאת ידי כולם יבוא לביה"ד ויעשה הפרוזבול בפניהם.

י. מנהג העולם שעושים הפרוזבול בערב ר"ה על מנת לכלול את כל ההלוואות שנעשו עד כה, ומכל מקום אם יודע שיש כספים או הפקדות שצריכים לעבור לו בחשבון לאחמ"כ, צריך להקפיד לעשות פרוזבול בסוף יום העסקים של הבנק^י.

יא. לכתחילה עדיף שאדם בעצמו יעשה הפרוזבול מכיון דהוי מחל' האם מועיל

יד. בעין ידיד שביעית (שמיטת כספים סי' א) למורנו הגרש"י זעפראני שליט"א הביא לדון האם שמיטת כספים חשיבא איסורא או ממונא, ותלה הדבר במחל' הרמב"ם והראב"ד, ולהלכה הוי איסורא כפי שביאר מרן הב"י דברי הרא"ש בספיקא דהלווהו לי' שנים, וממילא כל שהמלווה מבני אשכנז ואין לו איסור "לא יגוש" הרי שחייב הלווה לשלם לו ואין השביעית משמטת, וכעין זה כתב מרן הגרע"י (חזו"ע פרוזבול עמ' מט) בצירוף שביעית בזה"ז הוי דרבנן.

טו. כן מבואר ברמב"ן, הר"ן והרשב"א (גיטין לז), שבע"י שימסור הפרוזבול בפני הדיינים, אמנם במרדכי ובתרומוות (הובאו בב"י ובבד"ה חו"מ סי' סז) מבואר שאין צריך שמסירת הפרוזבול תהיה בפני הדיינים, ובמהר"י קורקוס (שמיטה ויובל פ"ט ה"יז) כתב שאף הר"ן יודה לסברת המרדכי, ומש"כ בדבריו שבע"י ב"ד, היינו שידעו הדיינים ויתרצו בכך, אבל אין הכוונה שיצטרך להופיע בפניהם.

טז. רמ"א (חו"מ סי' סז סע' כ) וכן מבואר בספר ארץ חיים (חו"מ סי' סז) שהמנהג בירושלים היה שבשטר הפרוזבול מופיע חתימת עדים ואין צריך למסור בפני הדיינים של ביה"ד. וז"ל נוסח הפרוזבול שהיה בימיו "בפנינו עדים הח"מ בא פלוני ואמר לנו הווי עלי סהדי שאני מוסר כל חוב שיש לי לבית דין הצדק אשר פעה"ק ירושת", הרה"ג וכו' שאגבנו בכל זמן שארצה" וחתומים עליו שני עדים.

זנראה לבאר הטעם שנהגו שאין צריך למסור בפני הדיינים, מחמת שיש טרחא רבה בדבר שכל קהל ישראל יגיע ביום של ערב ר"ה, מאחר וכולם עושים הפרוזבול בסמוך לתחילת השנה כדי לכלול את כל ההלוואות שנעשו עד כה, הקילו על הציבור שסגי למסור בפני עדים.

יז. מחמת שחשיב כהלוואה שלהוצאה ניתנה וממילא שביעית משמטת, ולא מיבעיא לשיטת הב"ח שס"ל שבסתם הלוואה שלושים יום שביעית משמטת, ועל אף שאינה נגבית תוך השלושים יום, משום שאם תפס לא מפקינן מיניה, אלא אף לשיטת הר"ן והא"ז שס"ל שבסתם הלוואה שלושים יום אין שביעית משמטת, כל זה דווקא מפני שאינו יכול לתובעו תוך שלושים, אבל בהפקדה בבנק בעו"ש שיוכל למושכה גם לאחר שהפקיד, לכו"ע שביעית משמטת.

שליח^י, ולהלכה אם לא עשה בעצמו מועיל למנות שליח למסור שטרותיו^י.

יב. אנשים ששכחו לכתוב פרוזבול, יכול אחד ממכריהם לכתוב עבורם שטר פרוזבול מדין זכין, ומ"מ אדם שפורק עול לא מהני לעשות עבורו שטר פרוזבול^י.

יג. נחלקו הראשונים האם מועיל לעשות פרוזבול באמירה על פה בפני עדים, י"א שמועיל היתר זה דווקא לת"ח, וי"א שמועיל היתר זה אף לכל אדם^י, ולהלכה הכריע השו"ע שרק לת"ח מועיל, והרמ"א הכריע שאף לכל אדם^י.

יד. אין כותבים פרוזבול אלא א"כ יש ללוה קרקע, ובאם אין לו קרקע יכול המלווה לזכות לו ד"א בקרקע^י, וכיום בדר"כ אדם נשוי דר בדירה משלו או בשכירות וחשיב כיש לו קרקע.

טו. המלווה כסף לבחור שהוא סמוך על שולחן אביו ולא הקנה לו המלווה קרקע, האם יש לו לסמוך על הקרקע המושאלת לו בבית אביו עיין בהערה^י.

טז. ילדים שיש להם קופת חיסכון של ביטוח לאומי בחברות הביטוח השונות ובמסלולים השונים כפי שנקבע בחוקי המדינה, כאשר מידי חודש מופקד

יח. המהריק"ש (ער"ל סי' סז סע' יט) ס"ל שלא מהני, משום דהווי מילי וקיי"ל שמילי לא מימסרין לשליח, אולם הברכ"י כתב (סי' תלד ס"ק ד) עפ"י הבתי כהונה שמהני למסור שטרותיו לשליח ואין בכך חיסרון של מילי.

יט. כהכרעת הברכ"י, וכן הורו הגריש"א והגרע"י, וכן הסכמת מורנו הגרש"י זעפראני שליט"א. כ. כן הורה החזו"א (הובאו דבריו בספר נחלת אליהו עמ' שכו אות קד) שמהני לעשות פרוזבול לאנשים שומרי תומ"צ מדין זכין, אולם אם הוא פורק עול לא אמרי' גביה זכין, וכן דעת מורנו הגרש"י זעפראני שליט"א.

כא. גיטין (לז). דאמרי' רבנן דבי רב אשי מסרו מלייהו להדדי, ורש"י פירש שמסרו מלייהו בע"פ בלא כתיבת שטר פרוזבול, וברמב"ם (שמיטה ויובל פ"ט הכ"ז) מבואר שדין זה היינו רק לת"ח היודעים ששמיטת כספים בזה"ז היא דרבנן, אולם הטור כתב שה"ה לכל אדם שמשירת הודעה מועילה ככתיבת פרוזבול, וכשיטת הרא"ש.

כב. שו"ע (חו"מ סי' סז סע' כ) וברמ"א שם.

כג. גיטין (לז). וכל"פ הטוש"ע (חו"מ סי' סז סע' כב).

כד. דעת הגר"מ שטרנבוך (שמיטה כהלכתה עמ' קיא) שבחור הסמוך על שולחן אביו חשיב כאין לו קרקע, ולמד כן מהח"ס (חו"מ סי' ג) שכתב שמי שסמוך על שולחן אחר חשיב כאין לו קרקע, אולם מרן הגרע"י (חזו"ע פרוזבול עמ' סח) דחה הראיה מהח"ס ששם איירי שלא השאילו לזמן ולכן חשיב כאין לו קרקע משא"כ בן הסמוך על שולחן אביו שיש לו פינה מושאלת בבית עד זמן הנישואים לא גרע ממה דאמרי' בגמ' (גיטין לז). שאפילו השאיל לו תנור וכיריים כותבים פרוזבול, וכן הסכמת מורנו הגרש"י זעפראני שליט"א.

בית הדין לממונות "כתר תורה - בית וגן"

ירושלם תובב"א

בראשות אב"ד הגאון הגדול רבי שלמה ידידיה זעפראני שליט"א

רח' דברי ירוחם 7 בית וגן ירושלים | טלפון: 053-314-0089 | בין השעות 10:00-12:00 בלבד

שטר פרוזבול

[על פי הנוסח של בעל החקרי לב המובא בספר ארץ חיים ובשו"ת אור לציון שביעית]

בפנינו עדים החתומים מטה בא ה"ר _____ הי"ו
ואמר לנו קנו ממני קנין גמור ושלם במנא דכשר למקניא ביה, איך אני
מזכה על ידכם קרקע כל שהוא מן הקרקע שיש לי לכל אחד מבעלי
חובות שחייבים לי שאין להם קרקע לכתוב עליו פרוזבול, וקנינו קנין
גמור ושלם במנא דכשר למקניא ביה מיד הנזכר לעיל.

ובכן אמר לנו הווי עלי סהדי שאני מוסר כל חוב שיש לי לבי"ד הצדק
"**כתר תורה - בית וגן**" אשר בעיה"ק ירושלים תובב"א

הלא המה הרבנים הגאונים:

כמוהר"ר שלמה ידידיה זעפראני שליט"א

כמוהר"ר יעקב חי עדס שליט"א

וכמוהר"ר דניאל אליהו שריקי שליט"א

שאגבנו כל זמן שארצה.

ועל דבר אמת חתמנו שמותינו פה _____

ביום _____ לחודש אלול שנת ה'תשפ"ב ליצירה.

והכל שריר ובריר וקיים.

עד _____

עד _____

לילד מעת לידתו סכום קבוע עד הגיעו לגיל י"ח ויותר, יש לצרף בעת עשיית
הפרוזבול את שמות הילדים, ובפרט אם גילם מעל גיל מצות^כ.

יז. דין אישה כדין האיש וחייבת לעשות שטר פרוזבול, ומ"מ ביש לה חשבון
עו"ש משותף עם בעלה או אף בשיש לה חשבון עו"ש נפרד, בעלה עושה
עבורה פרוזבול^כ.

יח. בעלי תשובה שגבו חובותיהם בעבר בלא לעשות פרוזבול וכיום חזרו ב"ה
לכור מחצבתם, מעיקר הדין צריך שימחלו הלווים שפרעו את חובותיהם אחר
השמיטה בלא שעשו המלווים פרוזבול.

ואולם יש שכתבו להקל לבע"ת שייסמכו על הסוברים שאין שביעית נוהגת
בזה"ז לא מדאו' ולא מדרבנן, ומ"מ לדעת מרן השו"ע שפסק כרוב ראשונים
והרמב"ם יש להם לעשות כתיקון הנ"ל^כ.

יט. בעלי גמ"ח מעיקר הדין אינם חייבים לעשות פרוזבול, מחמת שדינם כגבאי
צדקה וכהכרעת השו"ע דמי שחייב לקופת צדקה אין שביעית משמטתו,
ומ"מ המחמירים תע"ב^כ.

כה. שכן אע"פ שאין באפשרות ההורה או הילד להוציא את הכסף לפני תום התקופה, מ"מ
מאחר וניתן לעבור מחברת ביטוח אחת לחברת ביטוח אחרת בכל זמן נתון בתוך התקופה, יש
לכאורה לאו של "לא יגוש" כלפי אותה חברת ביטוח שמוציאים ממנה את החיסכון, וכעין מה
שכתב הרמב"ם (שמיטה ויובל פ"ט ה"ט) וז"ל "המלוה את חברו וקבע לו זמן לעשר שנים או
פחות או יותר אין שביעית משמטתו דהשתא לא קרינן ביה לא יגוש וכו', ואם התנה עמו שלא
יתבענו שביעית משמטתו" ע"כ, ומקורו מהירושלמי. וכתב הכס"מ עפ"י המהר"י קורקוס דאע"ג
שהתנה שלא יתבענו מ"מ לא שדי זוזי בכדי ליתן לו מתנה, ואם תפס המלוה לא מפקינן מיניה,
אלא שהתנה עמו שלא יתבענו וממילא כיוון שהחוב קיים ע"כ שביעית משמטתו.
כו. דלא גרע משליחות שמהני, והפרוזבול שעושה לעצמו יהיה גם בשליחות אשתו, ובאם יש
להם חשבון משותף בוודאי הבעל שעושה פרוזבול מתייחס גם עבור אשתו.

כז. הוראת מורנו הגרש"י זעפראני שליט"א.
כח. שו"ע (סי' סז סע' כח) ומקורו מהרשב"א (ב"ק לו: ע"פ הגמ' בגיטין (לז). שבי"ד אביהם
של יתומים ונחשבים החובות שחייבים ליתומים כמי שנמסרו שטרותיהם לבי"ד וממילא אין
שביעית משמטתם, וה"ה לגבאי צדקה או גמ"ח ששטרותיהם כנמסרו לבי"ד.
ומ"מ אנשים פרטיים שהלוו ומחזיקים בידם צ'קים של הלווה צריכים לעשות שטר פרוזבול
ואין החזקת הצ'ק מועילה שלא ישמט החוב מחמתו, דקי"ל "כל שטר העומד להגבות לאו כגבוי
דמי" כדין מלוה בשטר וכפסק השו"ע (ח"מ סי' סז סע' ב), וה"ה במחזיק צ'ק.

בית הדין לממונות "כתר תורה - בית וגן"

ירושלים תובב"א

בראשות אב"ד הגאון הגדול רבי שלמה ידידיה זעפראני שליט"א

רח' דברי ירוחם 7 בית וגן ירושלים | טלפון: 053-314-0089 | בין השעות 10:00-12:00 בלבד

שטר פרוזבול - שליח בפני עדים

[למי שאינו יכול לכתוב פרוזבול בעצמו, וכן לאשה שיש לה הלוואות בפנ"ע,
או לילדים שיש להם קופת חסכון של ביטוח לאומי וכד']

אנו עדים החתומים מטה מאשרים בזה כי בא בפנינו ה"ר

הי"ו _____

שהוא שליחו של ה"ה _____ הי"ו _____

ו _____ ו _____ ו

ו _____ ו _____ ו

ו _____ ו _____ ו

ואמר לנא בשמו של המשלח, הן שנה זו שנת השמיטה היא ויש לי חובות בשטר
ובעל פה על אלו אנשים ובנקים וכד'.

הריהו מוסר כל חוב שיש לו לבי"ד הצדק "כתר תורה - בית וגן" אשר בעיה"ק

ירושלים תובב"א

הלא המה הרבנים הגאונים:

כמוהר"ר שלמה ידידיה זעפראני שליט"א

כמוהר"ר יעקב חי עדס שליט"א

וכמוהר"ר דניאל אליהו שריקי שליט"א

שיגבנו כל זמן שירצה.

והואיל וה"ה _____ מסר לבית הדין הנז"ל ע"י שלוחו ה"ר

הי"ו _____ מילי דפרוזבולא כדאמור רבנו, כתבנו וחתמנו

שמותינו על דבר אמת וצדק פה _____

ביום _____ לחודש אלול שנת ה'תשפ"ב ליצירה על האי שטרא דפרוזבולא כדנהגא

מיומי דהלל הזקן וכדתקון חז"ל.

עד _____

עד _____